

LBRIS

We know
books

Alexandru Emil M.

DICTIONAR DE OMONIME

 EDITURA
UNICART

A

a¹, s. m. invar. prima literă a alfabetului limbii române; sunetul corepunzător acesteia

a², interj. 1. exclamație care exprimă admirație, entuziasm, indignare, supărare. 2. exclamație care exprimă reamintirea bruscă a unui lucru.

a³, prep. precedă infinitivul: a marca; stabilește un raport de comparație sau de asemănare: aduce a minciună.

a⁴, prep. formează numerale distributive: un tren a 10 vagoane.

a⁵, prep. în structura infinitivului (a dansa); în structura unor adeverbe (de-a binelea); în circumstanțialul de mod (miroase a benzină).

abă¹, s. f. țesătură din lână prelucrată la piuă, de culoare albă din care se croiesc haine țărănești.

abă², interj. (înv.) (în propoziții interogative) exclamație care exprimă mirarea, cu ajutorul ei i se atrage unei persoane atenția când vorbește.

abagerie¹, -ii s. f. atelier sau industrie producătoare de haine.

abagerie², s. f. meserie de abagiu.

abandón¹, -uri s. n. părăsirea familiei de către persoana care avea obligații morale de a o întreține.

abandón², -uri s. n. renunțarea de către un concurent de a mai continua o întrecere sportivă.

abatáj¹, -e s. n. modalitatea de tăiere sau de extragere a unei roci dintr-un zăcământ.

abatáj², -e s. n. sacrificarea animalelor la abator.

abáte¹, -ți s. m. titlu dat superiorului unei abații; titlu onorific acordat unor preoți catolici pentru meritele lor.

abáte², vb. 1. a se îndepărta de la o anumită cale; 1. (despre fenomene ale naturii) a veni pe neașteptate.

abáte³, vb. a doborî, a culca la pământ.

abátere¹, -ri s. f. încălcarea unor reguli.

abátere², -ri s. f. (tehn.) diferența dintre valoarea măsurată a unei mărimi și cea reală.

aberație¹, -ii s. f. abatere de la ce este normal și corect, absurditate, ineptie.

aberație², -ii s. f. defecțiune a unei imagini produse de un instrument optic prin care se manifestă neclaritatea sau formarea de irizații pe contururi.

ablațiune¹, -uni s. f. acțiunea de transportare cu ajutorul vântului, apelor și ghetarilor a materialului rezultat în urma dezagregării solului.

ablațiune², -uni s. f. îndepărtarea prin operație chirurgicală a unui organ, a unui membru al corpului omenesc, a unei umflături.

abolit¹, -uri s.n. faptul de a abol.

abolit², -ă, -ți, -e, adj. desființare.

abordă¹, vb. 1. a acosta la țarm; 2. a se apropia de o altă navă (îndeosebi având intenții agresive).

abordă², vb. a se apropia de o persoană cu scopul de a-i vorbi.

abordă³, vb. a începe tratarea, studierea unei teme, a aduce vorba despre ceva.

ăbraș¹, ă adj. (despre cai) năruș; (despre oameni) violent, impulsiv.

ăbraș², -ă adj. (despre acțiunile oamenilor) fără rezultat, nereușit.

abrogat¹, -uri s. n. faptul de a abroga.

abrogat², -ă, -ți, e adj. lege, decret fără valabilitate; care a fost anulat, desființat.

absolút¹, -ă adj. care este

independent de orice relație, de orice condiție; (mat.) a cărui valoare nu depinde de sistemul la care este raportat și nici de condițiile în care a fost măsurat.

absolút², -ă adv. cu desăvârșire, exact, perfect.

absolutoriu¹, -ie s. n. diplomă de absolvire a unei școli superioare.

absolutoriu², -ie adj. (jur.) care iartă, absolvă o greșeală, o vină.

absolvi¹, vb. a termina un ciclu de învățământ.

absolvi², vb. a cruța, a scuti de o pedeapsă.

absorbit¹, -uri s. n. faptul de a absorbi.

absorbit², -ă, -ți, -e adj. încorporat în întregime, preocupat.

absorbție¹, -ții s. f. metodă prin care un corp lichid sau solid încorporează din exterior o substanță.

absorbție², -ți s. f. încrucișarea succesivă a unei rase superioare cu una inferioară în scopul îmbunătățirii acesteia.

abúrit¹, -uri s. n. faptul de a aburi; exalare; adiere.

abúrit², -ă, -ți, -e adj. lichid care degajă aburi; exalat; adiat; ușor băut.

abúz¹, -uri s. n. nerespectarea legalității, încălcarea normelor legale.

abúz², -uri s. n. folosirea fără limite a unui lucru; exces.

ac¹, ace s. n. ustensilă de metal folosită în domeniul croitoriei.

ac², ace s. n. frunză îngustă caracteristică coniferelor.

ac³, ace s. n. organ de apărare și atac al unor insecte.

acaparát¹, -uri s. n. faptul de a acapara, acaparare.

acaparát², -ă, -ți, -e adj. care a fost acaparat, luat cu japca.

acár¹, -i s. m. macagiu.

acár², -e s. n. cutiuță pentru ace.

acár³, -i s. m. persoană care face ace.

acár⁴, -e s. n. (reg.) concii de sârmă, de fier.

acatist¹, s. n. slujbă bisericească ortodoxă în cinstea Fecioarei Maria și a altor sfinți.

acatist², s. n. pomelnic dat preotului care prin legea creștină are obligația de a se ruga pentru persoanele înscrise în acesta.

acarită¹, -țe s. f. (pop.) cutiuță în care se păstrează ace și alte lucruri mărunte necesare cusutului.

acarită², -țe s. f. (reg.) căpușă.

accés¹, -e s. n. manifestare bruscă a unor tulburări organice, izbucnire violentă a unei stări sufletești, ex.: acces de furie.

accés², -e s. n. libertatea de a pătrunde sau de a ajunge într-un anumit loc.

accident¹, -e s. n. întâmplare neprevăzută care întrerupe mersul firesc al lucrurilor sau care provoacă o avarie, rănirea sau moartea cuiva.

accident², -ți s. m. (muz.) alterație.

achită¹, vb. a plăti o datorie materială sau morală.

achită², vb. a declara pe cineva nevinovat (printr-o hotărâre judecătorească).

achiu¹, -ii s. m. (bot.; inv.) telină.

achiu², -iuri s. n. 1. bilă de încercare la jocul de billiard, care stabilește persoana care începe partida. 2. tac.

aciclic¹, -ă adj. (despre flori) ale cărei organe sunt așezate în formă de spirală.

aciclic², -ă adj. (chim.) nu conține atomi legați în ciclu în molecula sa.

acoládă¹, -e s. f. semn grafic în formă de arc ce unește orizontal sau vertical formule, cifre etc.

acoládă², -e s. f. ritual al cavalerilor din epoca medievală constând dintr-o îmbrățișare și o atingere cu latul spadăi.

acompaniá¹, vb. a executa partea de acompaniament a unei bucăți muzicale.

acompaniá², vb. a însoți pe cineva.

acoperi¹, vb. a așeza peste un obiect sau peste o ființă ceva care să o protejeze.

acoperi², vb. a tăinui, a ascunde.

acoperi³, vb. (sport) a acoperi o oarecare distanță, porțiune.

acórd¹, -uri s. n. înțelegere între două sau mai multe persoane.

acórd², -uri s.n. (lingv.) concordantă între gen, număr, caz între forme ale cuvintelor legate prin

raporturi sintactice de
determinare.
acórd³, -uri s. n. sonoritate rezultată din unirea a cel puțin trei sunete de înălțimi diferite care formează o unitate armonică.
acordá¹, vb. a da (ceva) cu bunăvoință, ex.: a acorda un titlu onorific.
acordá², vb. a stabili un acord, o legătură gramaticală.
acordá³, vb. a stabili tonurile unui instrument astfel încât să fie la aceeași înălțime.
acordór¹, -oăre s. n. ustensilă folosită la acordarea unor instrumente muzicale.
acordór², -i s. m. persoană a cărei preocupare este acordarea instrumentelor muzicale.
acorie¹, s. f. anomalie constând în absența congenitală a pupilei.
acorie², s. f. lipsa senzației de sațietate la masă.
acostá¹, vb. (despre nave) a se apropia de țărm sau de chei în vederea legării.
acostá², vb. a opri pe cineva din drum și a i se adresa într-un mod supărător.
acreditá¹, vb. a numi și a trimite în altă țară un reprezentant (diplomat, ziarist).
acreditá², vb. a deschide, a pune la dispoziția cuiva un acreditiv.
á cru¹, -i s. m. unitate de măsurare a terenurilor egală cu aproximativ 4000m².
á cru², -ă adj. care are gustul

de
soțetului, al lămâii.
act¹, -e s. n. document eliberat de o instituție prin care se atestă un fapt, o obligație.
act², -e s. n. manifestare a activității umane, acțiune.
act³, -e s. n. diviziunea unei opere dramatice reprezentând o anumită etapă în desfășurarea acțiunii.
activ¹, -ă adj. care ia parte la o anumită acțiune, harnic, muncitor; (chim.) care intră ușor în diferite reacții; (lingv.) arată că acțiunea verbului este săvârșită de subiect; (ec.) în cadrul operațiilor economice când veniturile depășesc cheltuielile.
activ², s. n. ansamblul de mijloace economice ce aparține diferitelor forme de organizare a activității economice.
activá¹, vb. a întreprinde, a desfășura o anumită activitate.
activá², vb. a intra în cadrele permanente ale armatei.
activá³, vb. a pune în acțiune.
actúar¹, -i s. m. specialist în domeniul calculelor statistice.
actúar², -i s. m. scrib care redacta scrisori în perioada română.
acționá¹, vb. a face, a întreprinde ceva.
acționá², vb. a introduce o acțiune juridică.
acțiune¹, -uni s. f. 1. desfășurarea unei activități în scopul atingerii unor cauze; 2. partea dintr-o

operă literară în care se relatează fapte concrete, 3. (lingv.) activitatea, mișcarea exprimată de un verb.
acțiune², -uni s. f. (jur.) document prin care se solicită rezolvarea unor conflicte.
acțiune³, -uni s. f. (ec.) hârtie de valoare care reprezintă o anumită parte fixă, dinainte stabilită din capitalul unei societăți, ceea ce dă dreptul deținătorului să primească dividende.
acuarélá¹, -ele s. f. tehnică în pictură care folosește culori diluate cu apă.
acuarélá², -ele s. f. vopsea folosită în acuarelă; pictură executată cu o asemenea vopsea.
acút¹, -ă adj. (despre dureri) pătrunzător; (despre boli) care evoluează repede.
acút², -ă adj. (muz.) înalt, ascuțit.
adágio¹, adv. (muz.) lent, rar.
adágio², s. n. (muz.) parte dintr-o compoziție muzicală care se interpretează într-un tempo lent.
adânc¹, -ă adj. (despre ape) al cărui fund se află la mare distanță de suprafață.
adânc², -uri s. n. adâncime, străfund.
adaptá¹, vb. a se transforma pentru a corespunde anumitor cerințe.
adaptá², vb. a se obișnui, a se deprinde, a se acomoda.
adaptáre¹, -ări s. f. (biol.) capacitatea organismelor vii de a se adapta în funcție de schimbările intervenite în

condițiile lor de viață.
adaptáre², -ări s. f. (adaptare cinematografică) transpunerea pe ecran a unei opere literare sau muzicale.
aditiv¹, -ă adj. (mat.) referitor la operația de adunare.
aditiv², -e s. n. substanță care se adaugă la un ulei mineral pentru a-i ameliora proprietățile sau pentru a obține noi calități.
administrá¹, vb. a conduce (o gospodărie, o întreprindere).
administrá², vb. a da unui bolnav un medicament.
adoptá¹, vb. a înfia un copil.
adoptá², vb. 1. a accepta o hotărâre, o lege în urma unui vot. 2. a-și însuși o anumită atitudine, comportare.
adormí¹, vb. a trece de la starea de veghe la cea de somn.
adormí², vb. (bis.) a trece la cele veșnice, a muri.
adresá¹, vb. a se îndrepta către cineva punându-i o întrebare.
adresa², vb. a scrie adresa pe o scrisoare, pe un colet.
adúce¹, vb. a lua cu sine (ceva sau pe cineva).
adúce², vb. a produce, a crea.
adúce³, vb. a semăna cu cineva.
adunáre¹, -ări s. f. 1. acțiunea de a se aduna; întrunire a mai multor persoane pentru a discuta anumite probleme de interes comun, 2. operație aritmetică fundamentală prin care se totalizează mai multe

B

- sustinere a unui acoperiş sau plafon de lemn.
- bábă**³, -e s. f. ciupercă comestibilă roşie care trăieşte pe crăci uscate şi putrede.
- bábă**⁴, -e s. f. peşte mic, cu capul mare, din apele de munte, denumit şi zglăvoacă.
- bábită**¹, -e s. f. (ornit.) pelican.
- bábită**², -e s. f. numele unor specii de ciuperci care au forma unei copite de cal şi se dezvoltă pe coaja copacilor; din acestea se obţine iasca.
- bac**¹, -uri s. n. platformă plutitoare folosită la traversare de lacuri, râuri atât a oamenilor cât şi a vehiculelor.
- bac**², -uri s. n. element auxiliar la unelte de strângere cu care se prind presele în vederea prelucrării lor.
- bac**³, -uri s. n. (tehn.) vas cu diferite întrebuinţări industriale.
- bacară**¹, s. f. cristal de calitate superioară.
- bacară**², s.f. joc de cărţi în care nouarii au valoare, iar decarii numiţi bacara sunt egali cu zero.
- baci**¹, s. m. cioban (care conduce o stână).
- baci**², s. m. cel care câştigă şi aruncă primul la jocul de arşice.
- bácon**¹, -i s. m. tutun turcesc.
- bácon**², -uri, s. n. şuncă
- ba**¹, adv. nu, nicidecum, întăreşte negaţia sau o afirmaţie.
- ba**², s. n. semnul simbolic în tabloul lui Mendeleev al bariului.
- babălăc**¹, -i s. m. (fam.) om bătrân, neputincios.
- babălăc**², -i s. m. bârnă groasă aşezată în centrul morii de vânt pentru ca aceasta să se rotească în bătaia vântului.
- babăna**¹, adj. mare, de dimensiuni apreciabile.
- babăna**², -e s. f. oaie bătrână fără dinţi.
- bábă**¹, -e s. f. femeie la o vârstă înaintată.
- bábă**², -e s.f. stâlp de

- presată şi afumată.
- badijona**¹, vb. a unge o parte a corpului cu o soluţie medicamentoasă.
- badijona**², vb. a unge suprafaţa unei şosele asfaltate cu o soluţie impermeabilă.
- bagatelă**¹, -e s. f. fleac, lucru fără importanţă.
- bagatelă**², -e piesă muzicală instrumentală scurtă.
- baghetă**¹, -e s. f. 1. (muz.) vergea cu care dirijorii conduc ansamblurile muzicale; 2. baghetă magică = beţişor folosit de către scamatori; 3. piesă cilindrică subţire din diverse aparate.
- baghetă**², -e s. f. ajur sau dungă ornamentală la cioapi.
- baie**¹, băi s. f. 1. cufundare a unui corp în apă în scopul spălării; 2. clădire specială pentru îmbăiat, 3. recipient în care se pune o soluţie în vederea obţinerii unor reacţii chimice.
- baie**², băi s. f. (pl.) staţii balneare.
- bairăc**¹, -e s. n. drapel foarte lat din mătase.
- bairăc**², -e s. n. unitate de militari voluntari care serveau sub un anumit drapel.
- bal**¹, -uri s. n. petrecere cu dans organizată seara.
- bal**², -uri s. n. (inv.) balot.
- balăc**¹, s. m. calcan.
- balăc**², s. m. batog de nisetr.
- balădă**¹, -e s. f. poezie epică în care se relatează o
- acţiune eroică.
- balădă**², -e s. f. piesă muzicală cu caracter narativ.
- balansat**¹, -uri s. n. faptul de a se balansa; balansare.
- balansat**², -ă, -ţi, -e adj. legănat dintr-o parte în alta.
- balastat**¹, -uri s. n. faptul de a balansa; balansare.
- balastat**², -ă, -ţi, -e, adj. acoperit cu balast, încărcat suplimentar.
- balansiér**¹, -e s. n. piesă a unui mecanism care transmite o mişcare oscilatorie.
- balansiér**², -e s. n. organ de echilibru pentru zbor la unele insecte.
- balântă**¹, -e s. f. aparat pentru măsurarea greutăţii corpurilor prin compararea cu o greutate cunoscută.
- balântă**², -e s. f. numele unei constelaţii din emisfera australă.
- balântă**³, -e s. f. (fin.) comercială raportul dintre valoarea importurilor şi cea a exporturilor dintr-o ţară într-un anumit interval de timp.
- balăst**¹, -uri s. n. amestec de pietriş şi nisip folosit ca material de construcţie.
- balăst**², -uri s. n. încărcătură de nisip, pietriş cu care se încarcă o navă pentru a avea mai multă stabilitate.
- balcón**¹, -oane s. n. terasă prevăzută cu o balustradă construită pe peretele exterior al unei clădiri şi având legătură cu interiorul.
- balcón**², -oane s. n. locurile dintr-o sală de spectacol aşezate deasupra parterului.
- baldachin**¹, -e s. n. acoperământ decorativ din